

Forelesning om Jon Fosse: *Namnet* (1995)

Bibliografi

(forslag til videre lesning)

Peter Szondi: "Det moderne dramaets teori" [1956], overs. Lars Sætre, i Atle Kittang *et al.* (red.): *Moderne litteraturteori. En antologi*, Oslo: Universitetsforlaget, 1991 og senere, ss. 149–170. [Er sentrale utdrag fra *Theorie des modernen Dramas (1880–1950)* [1956], Frankfurt/M: Suhrkamp, 1965.]

Georg Lukács: *The Theory of the Novel. A historico-philosophical essay on the forms of great epic literature* [1920], transl. Anna Bostock, London: Merlin Press, 1971.

Theodor W. Adorno: "Towards an Understanding of *Endgame*", i Bell Gale Chevigny (red.): *Twentieth Century Interpretations of Endgame. A Collection of Critical Essays*, Englewood Cliffs, N.J., 1969, ss. 82–114. [Oppr. i *Noten zur Literatur*, Bd. II, Frankfurt/M: Suhrkamp, 1961, ss. 188–236.]

Walter Benjamin: "Om språk generelt og om språket til mennesket" [1916], overs. Lars Sætre, i Walter Benjamin: *Skrifter i utvalg*, bind II, red. Arild Linneberg, Oslo: Bokklubbens kulturbibliotek, 2014, ss. 309–326.

Lars Sætre: "Modernitet og heimløyse. Det moderne dramaets ironi: Form og tematikk i *Namnet* av Jon Fosse", i Hans H. Skei og Einar Vannebo (red.): *Norsk Litterær Årbok 2001*, Oslo: Samlaget, 2001, ss. 149–178.

DRAMAETS HISTORISK-DIALEKTISKE UTVIKLING (Szondi):

Den klassiske drama-forma (frå renessansen til ca. 1860) er "tesen",
og er absolutt i sitt vesen
(dvs. den kjenner ikkje på noko nivå
motsetnaden mellom subjekt og objekt),
har fullt samanfall mellom form og innhald,
og den er ein
    nåtidig
    mellom-menneskeleg
    handlingsgang,
og har dialogen som berande formelement.

Dramaet frå ca. 1860 er "antitesen"
(Ibsen, Strindberg, Tsjekov, Maeterlinck,
Hauptmann) freistar behalde den klassiske
forma, men utviklar ein dialektisk motsetnad
mellom den og nytt historisk basert innhald/ny tematikk.
Form-problema som oppstår er variantar av bortfallet
av det absolutte til fordel for motsetnaden subjekt/objekt.
Krise-dramaet ("antitesen") viser seg dermed,
i ulike variantar og styrkegrader, som spenningar mellom
    nåtidig - fortidig
    mellom-menneskeleg - subjektivt-indre
    handlingsgang - tilstand.

Desse spenningane oppstår særleg av di den nye tematikken
er episk i sine grunndrag: den krev eig. ei episk form: romanen.

Det lyriske dramaet (Hofmannsthal) er "syntesen",
opphevinga av den dialektiske motsetnaden i ei
heilt ny form som er blitt nedfelt av den nye tematikken.
Denne forma har - som det tradisjonelle lyriske språket -
    ingen temporale motsetnader, men samanfall mellom tidáspekt
    ingen avstand, men samanfall mellom indre/ytre
    ingen nødvendig, dvs. formkonstituerande handlingsgang,
men eit språkleg konstituert subjekt som går i eitt med
sin omgivnader.

* * * * *